

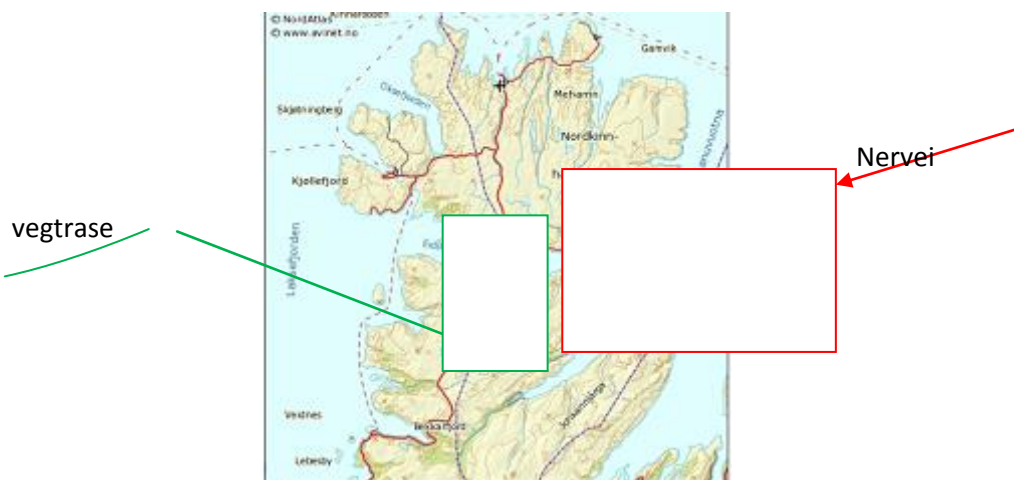
Samferdselsminister Liv Signe Navarsete

Samferdselsdepartementet
Postboks 8129,
0032 OSLO

VEI TIL NERVEI - FINANSIERINGSSTØTTE

Stedet Nervei/Njereveadji er en liten veiløs, men livskraftig sjøsamisk bygd i [Gamvik](#) kommune. Man kommer dit med lokalbåten fra Skjånæs eller Vestertana, eller ved bruk av terrengsykkel/snøscooter over fjellet fra Bekkarfjord/RV 888. Folket i Nervei har kjempet for fast og ordinær veiforbindelse i 50 år.

Bygdefolkets kamp for vei har lenge vært i mediabildet i Finnmark. Den siste tiden har også reindriftens rettigheter til arealbruk i forhold til de sjøsamiske bygder rettigheter til samme areal, hatt stor fokus.

Gamvik kommune har de siste 30 år hatt en reduksjon i folkemengde på nesten 40 %. Over halvparten av reduksjonen har vært de siste 10 år, noe som må betegnes som dramatisk.

Vei til Nervei har gjennom årene vært drøftet i politiske fora i Gamvik kommune, men hver gang har man vurdert det som en umulighet for kommunen å finansiere veien. Fylkeskommunen har heller ikke tatt tak i kravet om vei.

Det kunne forventes at fraflyttinga var størst fra de minste stedene i kommunen - og i hvert fall fra et sted uten vei. Men det stemmer ikke for Nervei. I 1980 bodde det iflg folketellingen ca 45 her, i dag er tallet 39. I løpet av de siste 15 årene er det etablert ny skole og nytt kaianlegg for sjarkflåten. Det er også etablert fiskeoppdrettsanlegg for torsk, og gjort relativt store investeringer i fornyelse av

fiskebåter. I underkant av 40 % av kommunens sjarkflåte hører i dag til på Nervei, selv om befolkningen utgjør under 5 % kommunens innbyggere.

I en masteroppgave fra 2008 (UIT - ”på vei til Nervei”), forklares bygdas livskraft med tidlig satsing på moderne fiskebåter, kombinasjon fiske og landbruk og mye sosial kapital bygd opp gjennom felles kamp for vei og skole.

BAKGRUNN

Næringsvirksomhet

Hovedtyngden av næringsvirksomheten i Nervei er fiske og jordbruk. Råvarer/produkter som eksporteres er blant annet [torsk](#), [tørrfisk](#), [kongekrabbe](#), og [sau](#).

Det var i 2006 registrert 9 fiskefartøyer til Nervei, av Gamviks totalt 65. De 9 fartøyene er på ca 40 fot og av nyere dato. Det landes totalt ca. 200-250 tonn fisk og nesten 8000 krabber årlig til en samlet førstehandsverdi på ca. 5-6 millioner kr. Bygda har eget fiskebruk og flytebryggeanlegg og en rekke private kaianlegg.

Nervei har 2 torskeoppdrettskonsesjon som benyttes i perioder. 3 gårdsbruk driver i dag sauedrift med ca 300 vinterforet dyr, inklusiv produksjon av mohairull villsau og svineproduksjon. En ungdom fikk levert ny moderne sjark i juni 2009. Mange tiårs kamp for veiforbindelse har sveiset bygdefolket sammen, men samtidig påført bygda slitasje. Det lokale næringslivet har betydelige utfordringer knyttet til høye transportkostnader, lang frakttid, kompliserte forhold knyttet til service og reparasjoner. Betydelige deler av produksjons- og fritid går med for å skaffe tilveie det man trenger.

Tilgjengeligheten gjør det blant annet svært vanskelig å leie inn arbeidskraft, særlig dagarbeidere i fiskeindustrien. Samtidig er fravær av vei et stort hinder for å etablere nye næringer.

Landbruket på Nervei er ved et generasjonskifte. Bedre rammebetingelser for liv og næring kan gi bidra til optimisme og ny satsing. Landbruket i nabobygda Bekkarfjord skjøt voldsom fart når veien kom på -80 tallet, og har siden markert seg en svært livskraftig landbruksbygd. Det bør være mulig å kunne øke sysselsettinga i landbruket med 4 årsverk med veiforbindelse til Nervei.

Veiforbindelse vil bedre mulighetene for leveranser av fersk fisk, og stabil og økende produksjon ved torskeoppdrettsanleggene. En veiforbindelse gir mulighet for levering av fisken flere steder, også for levering for videre flytransport ut fra Lakselv som det arbeides med å realisere.

Turistene søker i stigende grad til steder med stillhet, ro og mulighet for genuine og naturnære aktiviteter. Med veiforbindelse vil det skapes en mulighet for utvikle turistbaserte (kombinasjons-) næringer gjennom eksisterende bygningsmasse og eventuelle nybygg.

Det jobbes i dag med å utrede flere mulige arbeidsplasser og etableringer, basert på at veien nå blir bygget.

Vei – og/eller båt.

Atkomst til Nervei skjer i dag med hurtiggående rutebåt langs Tanafjorden, med anløp på [Skjånes](#), [Smalfjord](#) og [Laggo](#). Stedet har også et delvis opparbeidet kjørespor over fjellet til RV 888 (Nordkynveien) øverst i Nikulaigårzi/Nikolasdalen. Kjøring langs dette sporet er kun mulig med 4 og 6 hjuls terrengsykler (ATV), og med snøscooter vinterstid.

En helårs vei med full bæreevne, får stor innvirkning på behovet for dagens hurtigbåt. I foreliggende konsekvensutredning er det foretatt beregninger som viser en årlig innsparing på ca. 6,9 mill.kr. En stor båt med begrenset antall passasjer og gods, vil antagelig også vise et dårlig miljøregnskap.

POLITISK GREP, BYGGING OG VIDERE ARBEID

2005 – starten.

Under budsjettbehandlingen i Finnmark fylkesting desember 2004, ble det vedtatt et benkeforslag om å bevilge 1 million til vei, og Gamvik kommune satte i gang en reguleringsplanprosess med konsekvensutredninger.

En god planprosess, med særlig fokus på et nært og godt samarbeid med det berørte reinbeitedistriktet, resulterte i enighet om en veitrase som går fra Reinoksevann ved RV 888 og ned til Nerveidalen. (vist med grønt på kart) En kort del av traseen ligger også i Lebesby kommune. Reguleringsplanen ved endelig vedtatt av kommunestyrene hhv. høsten -07 og våren -08. Vedtaket ble i etterkant påklaget av et nytt styre i reinbeitedistriktet, men klagen ble avvist av Fylkesmannen i vedtak av 26.2.09.

Manglende avklaring om erstatning for tap av beite, førte til at reinbeitedistriktet vinteren 2009, fikk lagmannsrettens kjennelse for at en avklaring om dette måtte foretas, før arbeidene kunne fortsette.

Kommunestyret i Gamvik kommune, vedtok i sitt møte 18.6.09, å fremme ekspropriasjonssak for tapt beite i medhold av plan- og bygningslovens § 35. Vedtak om ekspropiasjon forplikter Gamvik kommune til å betale skjønnet. Finnmark Fylkeskommune har besluttet å bidra med kr 250.000 og Sametinget er anmodet om å bevilge et tilsvarende beløp.

Forsøk på å få til avtaleskjønn og forhåndstiltredelse, har vi ikke lyktes med, og Gamvik kommune sin advokat har nå begjært skjønn til fastsettelse av erstatning.

Påbegynt veiarbeid

Våren 2008 vurderte bygdefolket situasjonen slik at det er lite sannsynlig at offentlige myndigheter ville prioritere bygging av veien de nærmeste årene. Bygdefolket valgte derfor å etablere et veilag iht veiloven, der målet var å starte opp anleggsarbeidene i egen regi.

Vinteren- våren 2008 fremmet veilaget en søknad til styret i Finnmarkseiendom, som vedtok å avgi veigrunn vederlagsfritt. Etter søknad, fikk veilaget bevilget totalt ca. 2.1 million kroner fra Fylkestinget, Fylkesmannens landbruksavdeling, Sametinget og Gamvik kommune.

Veilaget engasjerte konsulent for detaljprosjektering og anbudsfasen (iht lov om offentlig innkjøp) og entreprenør ble engasjert. Bygdefolket og deres venner, har bidratt med egne midler, egeninnsats, prosjekt og byggeledelse og prosjektering for ca. 900.000 kroner. Veilaget ble for øvrig pålagt å betale mva. for veiarbeidene. En delvis kjørbar anleggsvei, ble ferdig i oktober 2008.

Veistatus i dag

Veilagets arbeid med å skaffe midler til videre bygging, stoppet opp i vinter i påvente av vedtak om et ekspropriasjonsvedtaket i kommunestyret som først kom i juni.

Veilaget har både kjøpt tjenester fra et solid konsultentselskap og for øvrig fått mye bistand fra gode venner i konsulentmiljøet, og det foreligger derfor et komplett grunnlag for det videre arbeid.

Kommunens tekniske etat har gått gjennom det materiale veilaget har for det videre arbeid:

Byggeplaner.

Det er utarbeidet detaljerte byggeplaner basert på gode terrengdata. Byggeplaner og masseberegninger blir i disse dager oppdatert med basis i anleggsveien.

Anbudsgrunnlag

Det ble gjennomført en anbudsprosess som omfattet hele veien sommeren 2008. Dette ble gjort iht lov om offentlig innkjøp. Det ble avtalt opsjon for de videre arbeider. Antatt anbyder var et lokalt entreprenørfirma i samarbeid med et annet selskap fra nabokommunen.

VEIEN OG REINDRIFT

På grunn av mye fokus på reindrift i denne veisaken, vil vi her redegjøre kort om dette. I konsekvensutredningen for veien er betydningen for reindriften vurdert. Den valgte trase går gjennom et område som har mindre verdi for reindriften enn det området som dagens kjørespor går gjennom, og en sentral grunn til at reindriften aksepterte den valgte trase. I klagebehandling av nevnte sak, vurderer Fylkesmannen inngrepet som akseptabelt.

Det kan også anføres at relasjonen mellom de fastboende og reindriften har vært anstrengt i mange år, men planarbeidet førte til mye kontakt, og en større forståelse hos hverandres ønsker og behov – i dag og i framtiden. I så måte er veien til Nervei kanskje også veien til fremtidens flerkulturelle og multi-etniske Finnmark.

At et nytt styre i reinbeitedistriktet, senere anket vedtaket og krevde stans i arbeidene, har dessverre skadet mye av de gode relasjonene som ble bygd gjennom planarbeidet.

VEIEN VIDERE

Lokal verdiskapning

Veilaget har i sitt arbeid med veien vært opptatt av at dette skal føre til mer enn en vei. Man skaffer seg viktig anvendbar kompetanse, det bygges sosial kapital og anleggsarbeidet har behov for ulike tjenester som innkvartering og reoperasjon av utstyr. De har vært bevisst på, og har lyktes med å få bygdas ungdom aktive engasjert i veilaget. Ungdommene har blant annet fått jobber som maskinkjørere som ledd i egen utdanning.

Store oppdrag som skal gjøres i en begrenset tidsperiode, fører ofte til at lokale firmaer taper i konkurransen. Veilaget er derfor opptatt av at anleggsarbeidene skal foregå over en tidsperiode for å gjøre det mulig å sikre mest mulig lokal verdiskapning. Med en ekstraordinær bevilgning nå, vil det være mulig å utføre arbeider på de parsellene som er vanskeligst farbar, heving av de parsellene som er mest utsatt for snøoppsamling, og legging av stikkrenner og avledning av flomvann. Dette vil gi god og stabil sysselsetting for 12 – 14 personer frem til jul.

Dette ville også bidra til at veien antagelig kunne være kjørbar lengre utover høsten / vinteren og samtidig mulig å åpne den på våren. (snøen ligger normalt til 1.juli i deler av traseen)

Gamvik kommunestyre er tydelig på at veien må bli en regionvei. Innenfor et allerede svært strengt kommunebudsjett, er det i dag ikke mulig å bygge og vedlikeholde veien. På bakgrunn av historiske erfaringer, ønsker veilaget å ha kontroll med veiarbeidene frem til ferdigstillingen, og så overdra veien vederlagsfritt til fylket. Finnmark Fylkesting har ikke tatt stilling til status på veien til Nervei, men både bevilgninger og annen støtte til bygdas kamp de siste årene, viser tydelig at fylkespolitikere nå i betydelig større grad enn før, stiller seg positiv til veien.

Kostnad og fremdrift og organisering

Veien er prosjektert som en enkelt helårsvei og ble i 2008 kalkulert til 23 millioner eks (30 inkl. asfalt). Utførte arbeider ga positiv informasjon mht kostnader. Bedre tilgang til gode masser og mindre fjell, og en oppdatert kalkyle viser nå en total kostnad på 20,5 millioner eks mva. (mai 2009). Pr i dag gjenstår det arbeider på veien for ca 17,5 millioner kr eks mva og asfalt.

Veilaget har i sin fremdriftsplan lagt opp til at det skal utføres anleggsarbeider for 5 millioner i inneværende år, og har realistiske forhåpninger om at Finnmark Fylkeskommune kommer inn og bidrar med ca 6 millioner i 2010 og tilsvarende i 2011.

Veilaget og entreprenørene har ingen innvendinger mot at Gamvik kommune overtar veilagets rolle i inngått kontrakt og stå ansvarlig for bruk av en bevilgning. Begge entreprenørene har pr. 1.8.09 svært få oppdrag og dermed kapasitet til å påbegynne arbeidet på kort varsel. I motsetning til veilaget, er Gamvik kommune fritatt for mva ved bygging av vei.

FINANSIERINGSSTØTTE

Det er nå svært preserende at arbeidet med Nervei veien fortsetter. Veien vil også være svært viktig for utviklingen i hele Gamvik kommune. Potensiale for etablering av flere lokale arbeidsplasser på Nervei er betydelig. Blant annet gjennom viderebearbeiding av fisk, krabber, og turisme. Mye av infrastrukturen for en slik satsing er allerede på plass.

Sjølve anleggsarbeidene vil bidra vesentlig til å beholde det lokale (og regionale) entreprenørmiljøet, som er inne i en kritisk situasjon pga manglende oppdrag. Antall arbeidsplasser i denne bransjen er betydelig og er svært viktig å beholde for å utføre veivedlikehold, planlagt havne- og molobygging, veivedlikehold, utbygging av vindkraft, og mye annet.

Finansieringsbistand til veien vil også synliggjøre viktigheten av å styrke og utvikle de sjøsamiske bygdene, som i mange år har kommet i skyggen av reindriftens interesser.

På dette grunnlag, vil Gamvik kommune med dette søke om ekstraordinær bevilgning på **5 millioner kroner** for gjennomføring av anleggsarbeider, i inneværende år.

Marius Nilsen

Ordfører

Gjenpart til: Nervei veilag.